OPEN

JAARVERSLAG • STICHTING • KONINKLIJK • PALEIS • AMSTERDAM

2022

OP
EN
ROYAL
PALACE
OPEN

Midden in de hoofdstad staat het Koninklijk Paleis Amsterdam, het officiële ontvangstpaleis van Z.M. de Koning. Het Paleis is decor van staatsbezoeken en andere koninklijke ontvangsten. Daarnaast is het zoveel mogelijk open voor bezoekers. Een levendig gebouw, waar bezoekers in de imposante zalen en salons in de voetsporen treden van koninklijke gasten.

De publieke activiteiten in het Paleis vinden plaats onder auspiciën van Stichting Koninklijk Paleis te Amsterdam. De Stichting is in 1978 opgericht door H.M. Koningin Juliana, met als doel het bijzondere monument zoveel mogelijk open te stellen voor publiek. Door de openstelling en het organiseren van tentoonstellingen en symposia vervult het gebouw een dynamische functie in de stad.

In 2020 en 2021 heeft de aanwezigheid van COVID-19 en de maatregelen daaromtrent verstrekkende gevolgen gehad voor de openstelling van het Paleis en de publieksactiviteiten. Voor de Stichting was 2022 een jaar waarin gaandeweg afscheid werd genomen van alle uitdagingen en beperkingen uit de COVID-periode. Het Paleis was open waar mogelijk met veel publieksactiviteiten en een afwisselende programmering om zo maximaal mogelijk invulling te geven aan de maatschappelijke doelstelling van de Stichting.

Doelstelling Stichting Koninklijk Paleis te Amsterdam

De Stichting stelt zich ten doel het Paleis een levendige publieke functie te doen vervullen en de geschiedenis ervan voor een breed publiek toegankelijk te maken, en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

P.20

P.50

P.36

P.86

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD P. 11

PROGRAMMERING EN ACTIVITEITEN P. 12 – 45

TENTOONSTELLINGEN P. 14
SYMPOSIA P. 28
EDUCATIE & ONDERWIJS P. 30
BIJZONDERE ACTIVITEITEN P. 38
PALEISWINKEL P. 44

PUBLIEK P. 46 – 73

INTERVIEW MEDEWERKER P. 50
BEZOEKERS P. 56

PUBLICITEIT P. 74 – 79

CAMPAGNES EN DOELSTELLINGEN P. 76
COMMUNICATIE, FILM EN PERS P. 78

BESTUURLIJKE ORGANISATIE P. 80 – 87

FINANCIEEL VERSLAG P. 88 – 95

BALANS P. 92
STAAT VAN BATEN & LASTEN P. 93
TOELICHTING OP DE JAARCIJFERS P. 94

OPEN!

Wij zijn open! Bijna het hele jaar door. Het Paleis is ter beschikking gesteld aan de Koning. Hij stelt het gebouw open voor publiek naar de wens van zijn grootmoeder Juliana. Zij heeft dat bekrachtigd door in 1978 een stichting te initiëren met als doel het grote gebouw met zijn imposante zalen te vullen met leven. Sindsdien kent het Paleis zijn publieke en educatieve functie voor alle Nederlanders.

45 jaar later ben ik ontzettend trots om jaarlijks honderdduizenden bezoekers te mogen ontvangen, twee grote tentoonstellingen en allerlei andere activiteiten te organiseren, om daarmee ieder jaar weer allerlei verschillende facetten van het gebouw te presenteren aan het grote publiek. Daarnaast zijn wij in staat om vele scholieren te ontvangen en die te onderwijzen in burgerschap en hen de betekenis van dit gebouw mee te geven. Dat betekent veel voor mijn team en mijzelf. Daarom zijn wij het bestuur van Stichting Koninklijk Paleis te Amsterdam ook zeer dankbaar dat dit open gebouw zo goed gebruikt kan worden. In lijn daarmee past ons besluit om onze activiteiten per jaar te bundelen en met een ieder te delen.

In vele opzichten was 2022 een nieuw begin. Na twee jaar aan coronamaatregelen en heel beperkte mogelijkheden, begon 2022 met het staartje van die beperkingen, maar al snel wist het publiek ons weer te vinden. De mensen stonden in rijen op de Dam voor de deur. Dat was echt hartverwarmend om te zien. De cultuurhonger was voelbaar en gelukkig was onze programmering daar volledig op toegespitst.

We openden in het voorjaar met een grote tentoonstelling Moraalmeesters, over de wijze lessen die te leren zijn uit de zeventiende-eeuwse schoorsteenstukken. Huidige bestuurders uit verschillende disciplines reflecteerden op deze wijze lessen en vertelden hoe verrassend actueel en relevant ze nog steeds zijn. Die rijke expositie werd op de feestelijke opening flitsend ingeleid door het zeer getalenteerde theatergezelschap DEGASTEN. Het maakte de ontwaking na de coronaperiode compleet. Het feest was terug in het Paleis!

We hebben met dezelfde energie in 2022 zeer bijzondere activiteiten gehouden, bijvoorbeeld op 5 mei of tijdens Keti Koti, waarbij we hebben samengewerkt met het NiNsee instituut. We organiseerden diverse interessante symposia en in september vond voor de 151ste keer de uitreiking van de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst plaats, waarbij de Koning de prijs heeft overhandigd aan de drie beste schilders. Ook hebben we een bloedmooi fotoboek gepubliceerd, waarin op elke pagina ons prachtige gebouw wordt gevierd.

Educatie is voor het bestuur een speerpunt. De onderwijsprogrammering ‘Burgerschap’ liep vanaf het nieuwe schooljaar succesvol mee. We hebben ook een participatieproject neergezet waarbij jongeren in dialoog gingen over persoonlijk leiderschap onder de noemer ‘Ambassadeurs van Amsterdam’. Vele MBO-studenten hebben genoten van het educatieve programma. In de 206 dagen dat we in 2022 open waren, zijn er 379 rondleidingen voor onderwijsgroepen georganiseerd. We hopen natuurlijk op nog meer klassen in de aankomende jaren.

We sloten 2022 af met een mooie fotopresentatie over Juliana in het Koninklijk Paleis. Ik hoop dat u kan genieten van het overzicht en ik hoop u snel weer te mogen te ontvangen binnen de paleismuren. Onze deuren staan voor u open!

CLAUDIA HÖRSTER – DIRECTEUR

PROGRAMMERING EN ACTIVITEITEN

TENTOON-STELLINGEN

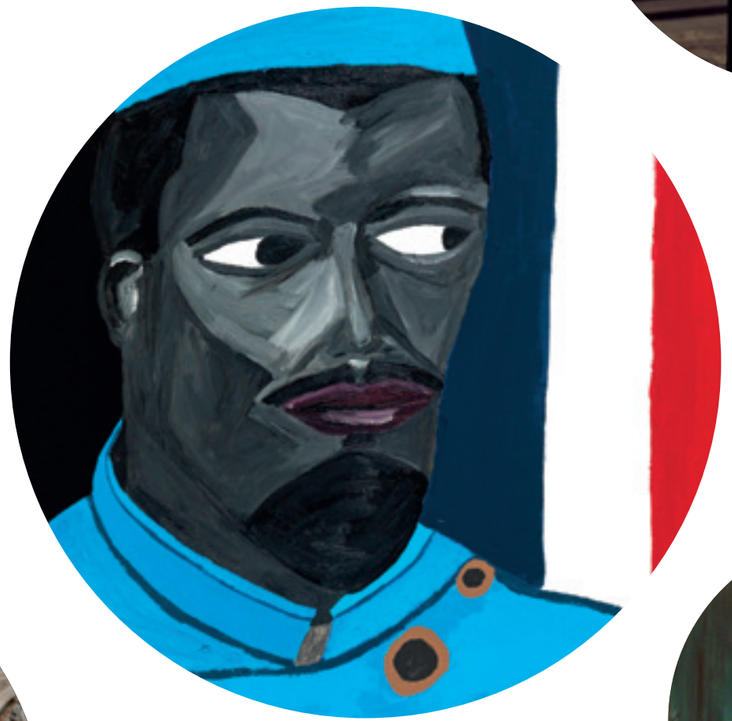

MORAALMEESTERS WIJZE LESSEN VAN HET STADSPALEIS

Het Koninklijk Paleis werd vanaf 1648 gebouwd als stadhuis van Amsterdam. De paleiszalen waren oorspronkelijk het domein van burgemeesters, raadsleden, rechters en vele anderen. In hun kantoren hingen schilderijen boven de schoorsteenmantels, gemaakt door bekende en minder bekende meesterschilders. Deze 'schoorsteenstukken' waren niet alleen voor de sier. Elk verhaal - uit de Bijbel of de Griekse of Romeinse oudheid – laat met een wijze les zien hoe een ambtenaar zich moet gedragen. In de zomertentoonstelling Moraalmeesters werden de schoorsteenstukken tot leven gewekt in animaties. De tentoonstellingstour Moraalmeesters was te luisteren op de mobiele audioapparaten die iedere bezoeker meekreeg.

Bij de inwijding van het stadhuis vatte de stadsdichter Vondel de moraal van het verhaal in korte gedichten, voor de helft van de schilderijen. Voor de tentoonstelling schreef stadsdichter Gershwin Bonevacia in opdracht van de Stichting nieuwe gedichten voor de overige werken. In de animaties draagt hij alle gedichten voor.

De wijze lessen in de schoorsteenstukken zijn toegespitst op het leven in de zeventiende eeuw. Maar ook voor ons bieden ze stof tot nadenken: wat maakt een goede bestuurder? Wanneer vraag je om advies? Hoe gaan we om met kwetsbare mensen in onze samenleving?

De Stichting vroeg tien gasten om vanuit hun expertise en achtergrond na te denken over vragen die uit vier van de schoorsteenstukken voortkomen. Deze interviews waren te zien en te beluisteren in galerijen van het Koninklijk Paleis. Het ging om onderstaande gasten.

- **Frans Bauduin** – voormalig rechter
- **Kurano Bigiman** - docent oude talen en Amsterdammer van het Jaar 2020
- **Jahkini Bisselink** – oud VN jongerenvertegenwoordiger
- **Frans Douw** – voormalig gevangenisdirecteur en auteur
- **Job Cohen** – voormalig burgemeester van Amsterdam
- **Denise Harleman** – initiatiefnemer Collectief Kapitaal
- **Guity Mohebbi** – politicoloog en bestuurskundige
- **Jaden Nihora, Emaan Saeed** en **Hannah Annink** - jongerenrechtbank Open Scholengemeenschap Bijlmer
- **Janine Vos** - Chief Human Resource Officer Rabobank en Topvrouw van het Jaar 2021

De tentoonstelling is op 14 april geopend door Z.M. de Koning en was te zien van 16 april tot en met 4 september. Bij de opening van de tentoonstelling was er een optreden van theatergroep DEGASTEN.

Het theatergezelschap DEGASTEN opende de tentoonstelling op een zeer unieke, aangrijpende en gelaagde wijze. Het is door de organisatie en door het publiek ervaren als 'flitsend en zeer ontroerend'. Het gaf het publiek een ervaring wat men net na corona niet meer gewend was mee te maken. DEGASTEN waren daardoor een verrijking tot de tentoonstelling. Hun energie luidde het begin in van een programmering in het Paleis die zo welkom was na het coronatijdperk.

16 APRIL - 4 SEPTEMBER

125.849 BEZOEKERS

KUNST IS ZUURSTOF VOOR HET HART EN VOEDSEL VOOR DE GEEST

KONINKLIJKE PRIJS VOOR VRIJE SCHILDERKUNST 2022

De Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst is bedoeld om jonge, talentvolle, in Nederland werkzame schilders aan te moedigen in hun werk als kunstenaar. De Prijs is in 1871 door Koning Willem III ingesteld als Koninklijke Subsidie voor Vrije Schilderkunst.

Kunstenaars die de beeldende kunst beroepsmatig en zelfstandig beoefenen in Nederland en op 1 januari 2022 de leeftijd van 35 jaar nog niet hadden bereikt, konden meedingen naar een Koninklijke Prijs. Kunstenaars die de prijs eerder ontvingen, mochten, als zij op de genoemde datum jonger waren dan 30 jaar, opnieuw meedingen.

De lijst met genomineerden is door middel van twee jureringsrondes zorgvuldig samengesteld door een vakkundige jury. De jury van de Koninklijke Prijs 2022 bestond uit: Paula van den Bosch (voorzitter), Heske ten Cate, Brian Elstak, Marc Mulders, Sam Samiee en Maaike Schoorel.

Drie jonge kunstenaars komen ieder jaar in aanmerking voor een Koninklijke Prijs, te weten € 9.000 vrij van belastingen en premies.

In 2022 hebben, in reactie op advertenties in diverse media, 286 kunstenaars beeld en documentatie ingezonden. Ruim 2.000 beelden passeerden de revue. Aan 37 kunstenaars is gevraagd twee schilderijen in te zenden voor de tweede ronde. Uiteindelijk droeg de jury aan de Koning een drietal kunstenaars als winnaar voor, te weten Kenneth Aidoo, Eva Spierenburg en Iriée Zamblé.

WINNAAR EVA SPIEREN-BURG

WINNAAR KENNETH AIDOO

WINNAAR IRIÉE ZAMBLÉ

29.878 BEZOEKERS

De Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst 2022 is door Z.M. de Koning op 21 september uitgereikt in het Koninklijk Paleis Amsterdam. Gelijktijdig opende de Koning de tentoonstelling van de winnende werken en een selectie uit de overige inzendingen. De tentoonstelling was te zien van 23 september tot en met 23 oktober in de galerijen van het Koninklijk Paleis. Daar hebben 29.878 bezoekers van genoten. Bij de tentoonstelling is een publicatie verschenen (Nederlandstalig en Engelstalig). De catalogus bevat onder andere een interview met de winnaars door jurylid Heske ten Cate.

Aan de tentoonstelling is een publieksprijs verbonden. Bezoekers kunnen hun favoriete werk kiezen. Het werk dat de meeste stemmen heeft gekregen, wordt onder notarieel toezicht verloot onder de inzenders die hun stem hiervoor hebben uitgebracht. De kosten voor dit werk (maximaal € 2.300, – incl. btw) worden vergoed door de Stichting. Als de waarde van het werk het beschikbare bedrag overstijgt of het werk om een andere reden niet kan worden overgedragen, wordt in overleg met de kunstenaar een alternatief aangeboden.

In 2022 kreeg het werk ‘She Who Walks Like a Lion’ van Iriée Zamblé de meeste stemmen. De kunstenaar heeft voor de winnende bezoeker een kunstwerk gemaakt.

WINNAAR PUBLIEKSPRIJS: IRIÉE ZAMBLÉ MET ‘SHE WHO WALKS LIKE A LION’

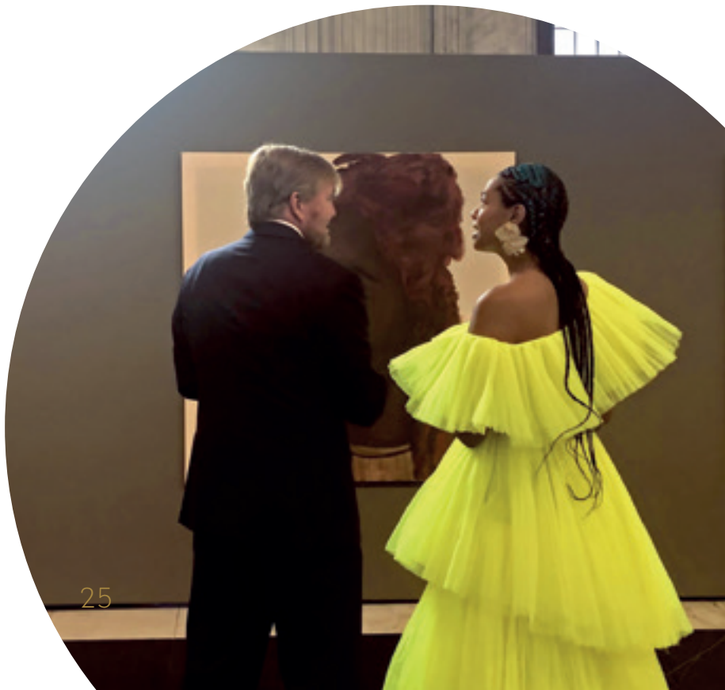

JULIANA IN HET KONINKLIJK PALEIS AMSTERDAM

In De Nieuwe Kerk Amsterdam was van 10 oktober 2022 tot en met 10 april 2023 onder de titel 'De eeuw van Juliana, een koningin en haar idealen', een grote tentoonstelling te zien over het leven en werk van Prinses en Koningin Juliana. De tentoonstelling was een rijke presentatie met ruim honderd kunstobjecten uit de Koninklijke Verzamelingen.

Op 4 september 2023 is het 75 jaar geleden dat Koningin Wilhelmina in de Mozeszaal van het Koninklijk Paleis Amsterdam afstand deed van de troon ten gunste van haar enige dochter Juliana. Twee dagen later werd Koningin Juliana ingehuldigd in De Nieuwe Kerk.

Al vanaf haar jonge jaren is Juliana vaak in het Koninklijk Paleis Amsterdam geweest. Om stil te staan bij dit bijzondere jubileum en aan te sluiten bij de tentoonstelling in De Nieuwe Kerk presenteerden we vanaf 10 december in het Paleis een bijzondere fotopresentatie over Juliana. Unieke beelden toonden de Prinses en Koningin in het Amsterdamse Paleis. De foto's werden gepresenteerd in de ruimtes waarin ze zijn gemaakt. Zo treden bezoekers letterlijk in haar voetsporen.

10 OKTOBER – 10 APRIL

75 JAAR NA DE INHULDIGING

SYMPOSIA

De Stichting organiseert twee symposia per jaar. Vooraanstaande sprekers bieden tijdens deze bijeenkomsten een verrassende kijk op maatschappelijke vraagstukken en actuele thema's. De symposia worden gehouden in het Koninklijk Paleis Amsterdam.

DE TOEKOMST VAN TOERISME
Symposium 14 juni 2022

Op 14 juni 2022 organiseerde de Stichting een Paleissymposium met als onderwerp 'De toekomst van toerisme'. Koning Willem-Alexander was gastheer, Prinses Beatrix was ook bij het symposium aanwezig. Diverse aanwezige sprekers belichtten het onderwerp vanuit hun eigen expertise. Dario Nardella, burgemeester van Florence, ging in op toerisme vanuit stedelijk perspectief. Jan van der Borg, hoogleraar toerisme aan de universiteiten van Venetië en Leuven sprak over (massa)toerisme vanuit een cultureel en wetenschappelijk perspectief. Ilja Leonard Pfeijffer, dichter en schrijver, gaf tijdens het Paleissymposium een persoonlijke reflectie op het thema. De bijeenkomst werd gemodereerd door journalist en auteur Tracy Metz.

De lezingen van de sprekers zijn terug te luisteren op www.paleisamsterdam.nl/paleissymposium.

DE TOEKOMST VAN WERK
Symposium 23 november 2022

Op 23 november 2022 organiseerde de Stichting een Paleissymposium met als onderwerp 'De toekomst van werk'. Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima waren gastheer en gastvrouw. Ook Prinses Beatrix was aanwezig. De toekomst van werk werd door drie verschillende gastsprekers vanuit hun eigen expertise belicht. Professor Lynda Gratton, Professor Management Practice bij de London Business School, ging in op het thema vanuit het werknemersperspectief. Global Research Analyst, Josh Bersin, sprak vanuit een bedrijfsorganisatorische invalshoek. Tenslotte werd de toekomst van werk vanuit een Nederlands perspectief toegelicht door professor dr. Kim Putters, voorzitter van de Sociaal-Economische Raad en universiteitshoogleraar Brede Welvaart aan Tilburg University. De bijeenkomst werd gemodereerd door Janine Vos.

De lezingen van de sprekers zijn terug te luisteren op www.paleisamsterdam.nl/paleissymposium.

EDUCATIE & ONDERWIJS

Om de waarden van ons mooie gebouw te delen met toekomstige generaties bieden we scholieren en onderwijsgroepen gastvrij en kosteloos rondleidingen en lesprogramma's aan. We gebruiken daarbij kunst als instrument en burgerschap als verbindend thema. Het voormalig stadhuis was de historische zetel van de stad en al zijn burgers. De verhalen en lessen die de zeventiende-eeuwse burgemeester in hun stadhuis meegaven aan hun burgers zijn verrassend actueel. Ze sluiten perfect aan bij burgerschapsonderwijs. We nodigen alle scholen in Nederland van harte uit om het zelf te komen ontdekken. 33.953 kinderen en jongeren tot 18 jaar hebben we in gastvrij 2022 ontvangen.

Daarvan kwamen 8.933 kinderen en jongeren in schoolverband, de overige in individueel (familie) verband. Verder bezochten 20.097 studenten het Paleis. We zijn verheugd dat zoveel scholen ons weer weten te vinden na de coronapandemie.

In 2022 zijn in totaal 379 rondleidingen aan schoolgroepen gegeven. Dit jaar is een start gemaakt om de onderwijsdoelgroep te verbreden en meer groepen van het VMBO en MBO aan te trekken. Daarnaast is er in 2022 een start gemaakt met een nieuwe onderwijsprogrammering gericht op burgerschap, voornamelijk voor studenten van het MBO.

BEZOEK PRIMAIR ONDERWIJS

2022
35
ROND-
LEIDINGEN

2019
49

AANTAL LEERLINGEN
MET RONDLEIDINGEN
880

2019 735

TOTAAL AANTAL
LEERLINGEN PO
1.458

2019 1.363

AANTAL LEERLINGEN
MET GROEPSBEZOEK
578

2019 628

BEZOEK VOORTGEZET ONDERWIJS

2022
344
ROND-
LEIDINGEN

2019
386

TOTAAL AANTAL
LEERLINGEN VO
7.475

2019 9.048

AANTAL LEERLINGEN
MET RONDLEIDINGEN
3.217

2019 5.790

AANTAL LEERLINGEN
MET GROEPSBEZOEK
4.258

2019 3.258

NIEUWE PROGRAMMERING BURGERSCHAP

De tentoonstelling Moraalmeesters was in april 2022 een startsein om burgerschapsonderwijs in het Paleis te introduceren. Voor de opening zijn meer dan honderd onderwijsprofessionals uitgenodigd die zich hoofdzakelijk bezighouden met burgerschapsonderwijs binnen het MBO en VO. De opening werd onder andere verzorgd door een spetterend optreden van jongerentheatergezelschap DEGASTEN, die in de middag ook optraden voor schoolklassen van de Open Schoolgemeenschap Bijlmer (OSB).

Drie leerlingen van de OSB figureerden in de galerijfilmpjes van de tentoonstelling. Bij de tentoonstelling zijn voor schoolgroepen zowel een interactieve rondleiding als een zelfstandig opdrachtenboekje ontwikkeld. Deze zijn gericht op het zelf onderzoeken en duiden van de wijze lessen van de zeventiende-eeuwse schoorsteenstukken om daar met elkaar over in dialoog gaan.

TOEGANKELIJKHEID

Naast een verbreding van de onderwijsprogrammering is toegankelijkheid een belangrijk onderwerp binnen de (onderwijs)programmering. Voor blinden- en slechtzienden hebben we een bijzondere rondleiding ontwikkeld. De rijke stoffen van het empiremeubilair, de detaillering uit het marmer, kroonluchterpegels, het kon met de tast worden ontdekt. In samenwerking met Stichting Dedicon hebben we vijf unieke voelplaten ontwikkeld over het Paleis.

PARTICIPATIEPROJECT AMBASSADEURS VAN AMSTERDAM

In december 2022 organiseerden tien jongeren tussen de 18 en 25 jaar twee jongerendialogen in het Paleis, één voor schoolgroepen en één voor hun peers in het kader van het project Ambassadeurs van Amsterdam. In de acht weken voorafgaand aan het evenement participeerden de jongeren in workshops rondom persoonlijk leiderschap gegeven door gastdocenten Jahkini Bisselink en Manal Moussane (jongerenvertegenwoordigers bij de VN) en Samir el Hadaoui (trainer/coach). Deelnemers werkten, onder begeleiding van medewerkers van Stichting Sociaal Cement, aan de invulling van de dialogen en aan de communicatie van het evenement.

"Ik heb geleerd dat evenementen ook maatschappelijk gericht kunnen zijn, i.p.v. alleen maar feestjes. Dat wil ik meer gaan doen met mijn opleiding."

Don Carlos

"Hosten vond ik leuk, dat heb ik echt geleerd. Ook heb ik geleerd dat ik me goed kan aanpassen."

Eliajah

"Soms houd je ook een dialoog om het met elkaar eens te zijn. Als je het eens bent met elkaar, kan je actie ondernemen. Ook van het eens zijn met elkaar kun je veel leren."

Eliajah

"Ik werd geprezen voor wat ik kan, met editen en video's maken… Ik ben altijd bang voor feedback, maar dit gaf mij een fijn gevoel."

Kayle

"Ik vond het bij de eerste groep leuk dat ze soms echt botsten in meningen. Dat maakte het interessant."

Kayle

"Ik besef me dat ik veel in me heb zitten."

Wahe

BIJZONDERE INITIATIEVEN

5 MEI

Op 4 mei is het Koninklijk Paleis Amsterdam de achtergrond van de jaarlijkse Nationale Herdenking. Over de schouders van het beeld van de Vrede wordt de verzamelde mensenmassa op de Dam in beeld gebracht. Weinig bekend is het verhaal van het Paleis tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het werd als een van de weinige grote gebouwen niet door de Duitsers geconfisqueerd. Hoe heeft het Amsterdamse Paleis de oorlog doorstaan?

Op 5 mei was er een gevarieerd publieksprogramma met rondleidingen en lezingen over het Paleis in oorlogstijd. De vader van Annemieke Kamoschinski-Portegies zat ondergedoken in het Koninklijk Paleis Amsterdam. Annemieke vertelde over haar familiegeschiedenis en hoe het kon dat haar vader in het Paleis terecht kwam. Als dochter van de opzichter werd Willemijn Perfors (1945) geboren in het Amsterdamse Paleis. Journalist Marc van Dijk interviewde haar over het verzetswerk van haar vader.

Op 7 mei 1945 komen er bij de schietpartij op de Dam meer dan dertig mensen om het leven. Journalist Auke Kok vertelde over deze tragische gebeurtenis. Hij vertelde daarna ook over operatie ‘Three Castles’: de inname van het Koninklijk Paleis, het toenmalige geldkantoor (huidige Albert Heijn) en het hoofdpostkantoor (Magna Plaza) die de Binnenlandse Strijdkrachten op 7 mei 1945 onder controle moesten brengen.

Deelname aan de rondleidingen en lezingen was gratis.

KETI KOTI

Jaarlijks wordt op 1 juli, tijdens Keti Koti, de slavernij herdacht en de afschaffing daarvan gevierd. In het Koninklijk Paleis Amsterdam zijn op 1 juli 2022 op initiatief van de Stichting gratis rondleidingen gehouden waarin de sporen van het koloniale verleden in dit zeventiende-eeuwse gebouw bekeken werden. De rondleidingen zijn gegeven door Glenda, Bernice en Martha van Stichting Eer en Herstel. We hebben daarin samengewerkt met het Nationaal instituut Nederlands Slavernijverleden en Erfenis (NinSee). Na afloop kon iedereen een gratis Heri Heri-maaltijd meenemen, gemaakt door Kip Republic.

FOTOBOEK HET PALEIS

In 2022 heeft de Stichting een bijzonder artistiek fotografieboek gelanceerd over het Koninklijk Paleis Amsterdam, getiteld Het Paleis. In de vier voorafgaande jaren heeft het team daaraan gewerkt in samenwerking met fotografen-duo Arjan Benning en Polina Gladkova. Concept van het boek is 'Eén dag alleen in het Paleis', waarvoor foto's in het gebouw zijn gemaakt van het vroege ochtendgloren tot in de nacht. Doel was de uitzonderlijke atmosfeer van het Paleis, in het samenspel van lichtval met de architectuur en inrichting, in het spotlicht te zetten. Het fotoboek verscheen op 22 april 2022 en is uitgegeven in samenwerking met Uitgeverij Waanders. Op 14 april 2022 heeft Z.M. de Koning in het Koninklijk Paleis Amsterdam het eerste exemplaar in ontvangst genomen uit handen van de fotografen.

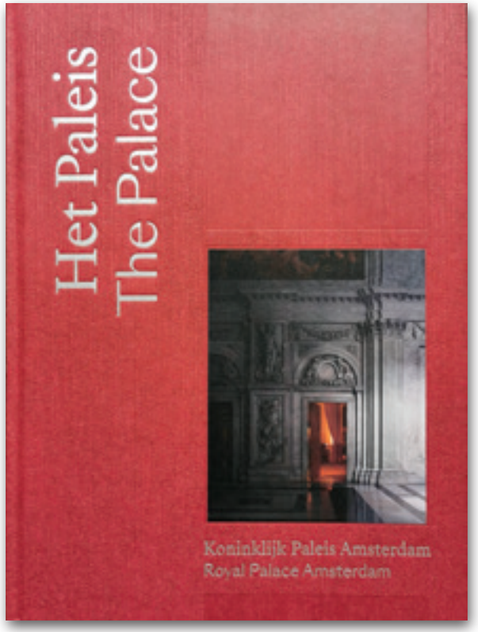

'WAT ALS JE HET PALEIS VOOR ÉÉN KEER HELEMAAL VOOR JEZELF HAD?'

PALEISWINKEL

Een rondgang door het Koninklijk Paleis Amsterdam wordt afgesloten met een bezoek aan de Paleiswinkel.

In de Paleiswinkel kopen bezoekers een uniek aandenken aan hun bezoek. Ook is er een ruim assortiment aan publicaties die verdieping geeft op de geschiedenis van het gebouw, om thuis nog eens in alle rust meer te lezen over ons mooie gebouw. Veel artikelen en boeken zijn in eigen beheer ontwikkeld en alleen verkrijgbaar in het Paleis. De rijke collectie en de geschiedenis van het gebouw geeft ons oneindige mogelijkheden bijzondere artikelen te ontwikkelen. Unieke items voor zowel de smalle als de brede beurs en voor diverse doelgroepen, er is altijd wel iets moois te vinden in de Paleiswinkel.

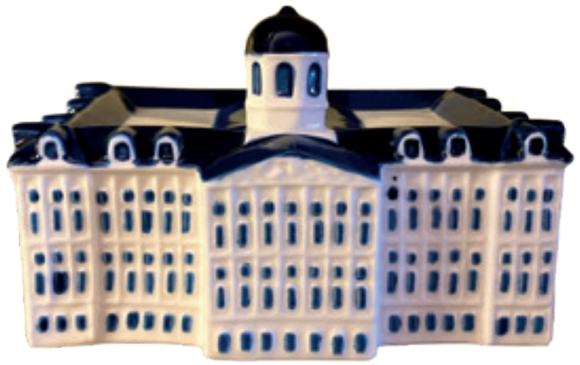

PUBLIEK

“HET PALEIS LAAT MIJ ZIEN DAT DE GESCHIEDENIS VAN HET LAND ONDERDEEL IS VAN MIJN BESTAAN.”

EEN OPEN GESPREK MET

DIENEKE DE GRAAFF

PUBLIEKSMEDEWERKER

“IK GENIET ELKE DAG VAN HET KONINKLIJK PALEIS.”

“Het gebouw zit vol bijzondere verhalen en historische details.” Dieneke gunt dan ook nog veel meer mensen een bezoek. “Ik ben een van die Amsterdammers die het Paleis als kind een keer heeft bezocht en er dan veel te lang niet meer is geweest. Mijn kapster heeft me hier weer teruggebracht: zij vertelde zo enthousiast over het Paleis dat ik er ben gaan solliciteren. En de eerste keer dat je dan weer binnenloopt, denk je: wow, wat een gebouw! Wat mooi! Hier had ik al veel eerder heen moeten gaan!” Eenzelfde reactie ziet Dieneke bij andere Amsterdammers die het gebouw bezoeken. “Dus kom zeker even langs. Soms is het Paleis gesloten vanwege koninklijke ontvangsten, maar het overgrote deel van het jaar is het gebouw voor iedereen opengesteld.”

Een doorsnee werkdag begint voor Dieneke om kwart voor negen in de ochtend. Personeelspas en oortje halen, speldje opdoen en dan samenkomen in de Martelkamer van het Paleis. “Altijd heel gezellig met collega’s koffiedrinken daar. We lunchen ook altijd in de Martelkamer, trouwens.” Na een korte werkbespreking gaat iedereen aan de slag.

“Als publieksmedewerker werk ik elke dag op verschillende plekken. Soms in de garderobe of de winkel, soms achter de kassa, soms boven, soms bij het uitdelen van de multimediatours en soms als host. Het wisselt elkaar steeds af. Voor mij is door het gebouw lopen en dan contact maken met bezoekers en collega’s het prettigst. Even iemand de regels uitleggen, de weg wijzen of helpen, vind ik leuk.” Soms betekent dat ook iemand adviseren een andere dag terug te komen. “Soms komen mensen kort voor sluitingstijd. Ik adviseer bezoekers dan altijd een andere dag langs te komen. Er is hier namelijk zoveel te zien, dan hebben ze nooit genoeg tijd”.

Dieneke heeft altijd informatie paraat voor bezoekers. “Als publieksmedewerker heb ik veel gelezen over het Paleis. En door goed te luisteren als gidsen een rondleiding geven, leer ik steeds weer iets nieuws bij.”

Bijzonder bezoek
Op de personeelsbijeenkomsten van het Koninklijk Paleis zijn soms bijzondere sprekers te gast. “Er was hier laatst een erfgoedhistoricus die heeft meegeschreven aan verschillende boeken over ons slavernijverleden. Zij wees ons op afbeeldingen en symbolieken die me nooit eerder waren opgevallen. Zo leerde ik bijvoorbeeld over de speciale betekenis van een zwarte figuur op een schilderij dat ik vaak zie. En dat hier in het Paleis, toen het nog een stadhuis was, voor het eerst een Afro-Amsterdams echtpaar in ondertrouw ging. Interessante informatie om te delen met bezoekers.”

“IK BEN EEN ONDERDEEL VAN HET GEBOUW GEWORDEN.”

Ik ben er trots op dat ik hier werk

Natuurlijk komt er wel eens een bezoeker langs die een beetje verward is of iets te veel heeft gedronken. Die wordt dan door Dieneke en haar collega’s vriendelijk verzocht weer naar buiten te gaan. Maar meestal is het vreedzaam in het Paleis. “Behalve dan tijdens de boerenprotesten toen al die tractors en vrachtwagens hier op de Dam stonden. De hele dag door dat getoeter! Het galmde helemaal het gebouw binnen, je kon de bezoekers gewoon niet verstaan! Dus moesten wij heel hard schreeuwen om ons duidelijk te maken. Dat was wel even raar.”

Dieneke geniet elke dag van het Koninklijk Paleis. “Ik ben er trots op dat ik hier werk. Ik ben een echte Amsterdamse in een gebouw van de Amsterdammers, dus wat denk je? Daarnaast heb ik allemaal geweldige collega’s, van jong tot oud. De jongeren hier volgen over het algemeen een studie kunst of geschiedenis en zo’n opleiding hebben wij ouderen natuurlijk nooit gehad, maar desondanks is de onderlinge communicatie prima. Het is echt een hechte groep. En het is heel leuk werk, dus ik wil dit graag nog lang blijven doen!”

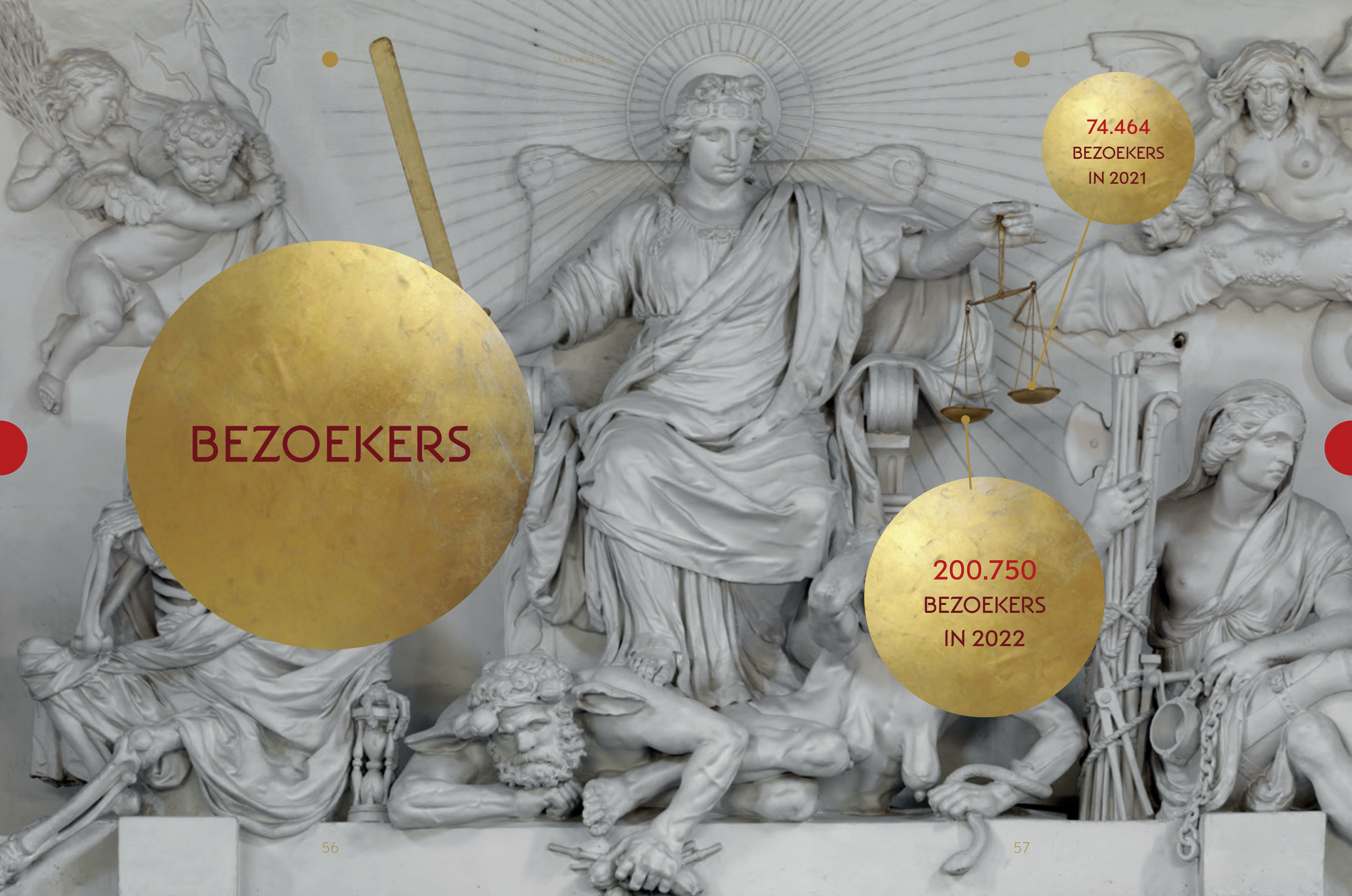

BEZOEKERS

74.464
BEZOEKERS
IN 2021

200.750
BEZOEKERS
IN 2022

BEZOEKERSAANTALLEN

2022 was een succesvol jaar, waarin de Stichting een groot aantal activiteiten heeft georganiseerd. Veel bezoekers weten het Koninklijk Paleis Amsterdam in 2022 te vinden: ruim 200.000 mensen worden verwelkomd. Het is een jaar van herstel na de coronaperiode, waarin de bezoekersaantallen toenemen, maar nog niet op het niveau zitten van voor de coronapandemie.

Het jaar 2022 begon vol uitdagingen vanwege de coronapandemie. Het Paleis was open waar mogelijk.

Tijdschema openstelling Koninklijk Paleis Amsterdam 2022

Tot en met 26 januari:
verplichte sluiting (harde lockdown);
29 januari:
heropening Koninklijk Paleis volgens corona-protocol Museumvereniging;
25 februari:
verval van het coronaprotocol, uitbreiding van de openingstijden.

Na de versoepelingen nemen de bezoekersaantallen langzaam toe. De openingstijden van het Paleis worden verruimd conform de openingstijden pre-corona. De programmering wordt opgeschaald. Zodoende kon het publiek een groot deel van het jaar genieten van het erfgoed en de geschiedenis van het Paleis.

Uiteindelijk is het Koninklijk Paleis Amsterdam in 2022 206 dagen open geweest voor bezoekers, 56% van het jaar. In dit jaar heeft het Paleis 200.750 bezoekers ontvangen (gemiddeld 975 bezoekers per dag).

Ter vergelijking: in 2021 was het Koninklijk Paleis Amsterdam 109 dagen open voor bezoekers, 29,9% van het jaar. In dat jaar heeft het Paleis 74.464 bezoekers ontvangen (gemiddeld 683 bezoekers per dag).

BEZOEKERSAANTALLEN 2010–2022

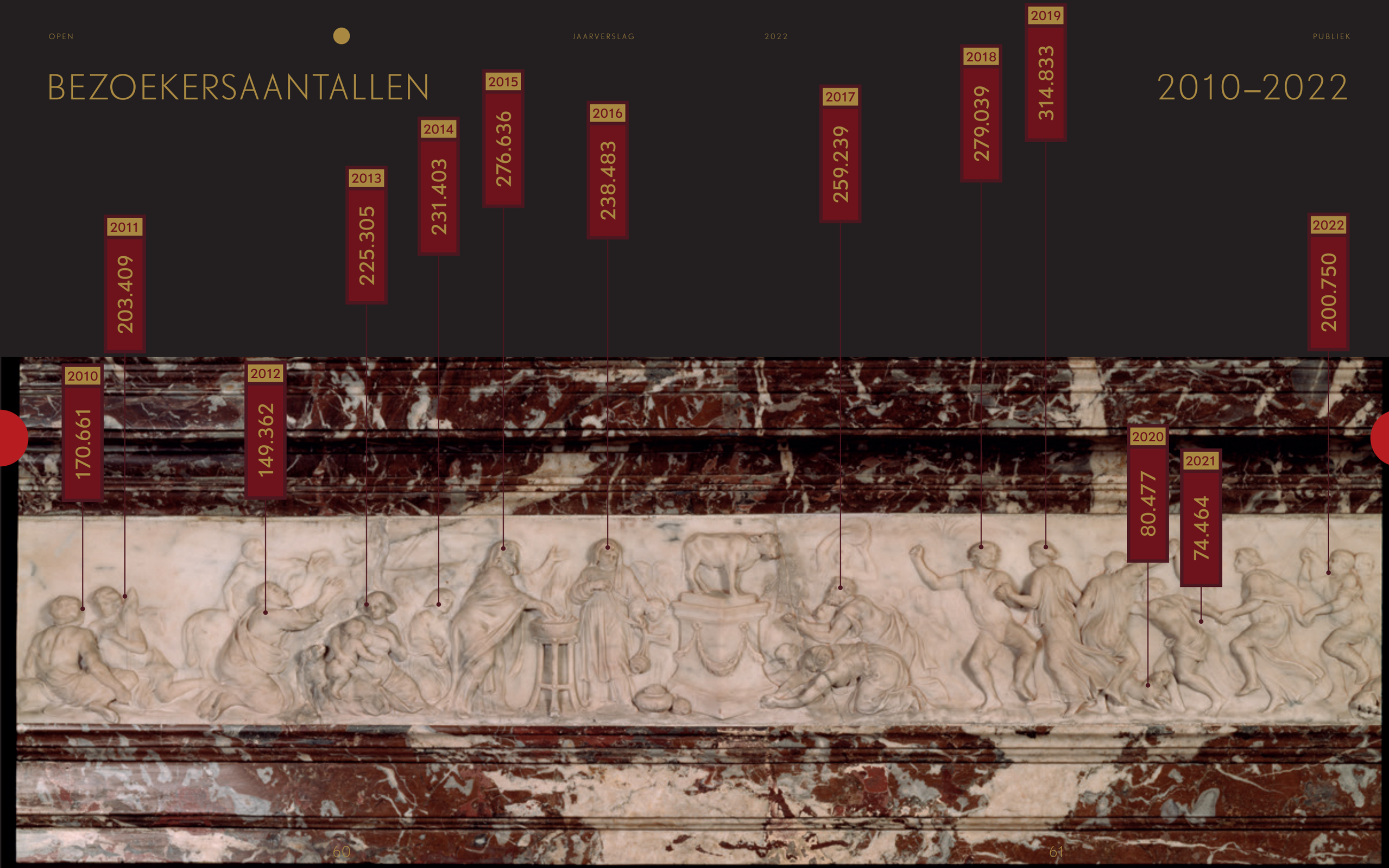

Waar 2019 nog een succesvol jaar is met een recordaantal bezoekers, ligt het bezoekersaantal in 2022 ver onder de jaren pre-corona. Ter vergelijking: in 2019 is het Paleis 255 dagen open geweest voor bezoekers, 69,9% van het jaar. In dit jaar heeft het Paleis 314.833 bezoekers ontvangen (gemiddeld 1.234 bezoekers per dag). Toch is er in 2022 sprake van een goed herstel. Het gemiddelde aantal bezoekers per dag is flink toegenomen vergeleken met de coronajaren 2020 en 2021.

Door het herstel van het inkomend toerisme was het aandeel buitenlandse bezoekers in 2022 hoger dan in 2021. Van alle bezoekers in 2022 kwam 68,3% uit het buitenland en 31,7% uit Nederland. Van de Nederlandse bezoekers kwam 31,4% uit Amsterdam. Dit beeld komt overeen met de gegevens van musea aangaande bezoekers in 2022.

In 2022 was er in absolute aantallen sprake van groei van het Nederlandse bezoek. In 2022 verwelkomde het Paleis 63.637 Nederlandse bezoekers, tegen 50.784 Nederlandse bezoekers in 2021.

Ter vergelijking: in 2021 was er door de coronapandemie weinig buitenlands bezoek. De verhouding Nederlands – buitenlands bezoek was toen nagenoeg omgekeerd. In 2021 kwam 31,8% van de bezoekers uit het buitenland en 68,2% uit Nederland. Van de Nederlandse bezoekers kwam in 2021 30% uit Amsterdam.

206
DAGEN GEOPEND

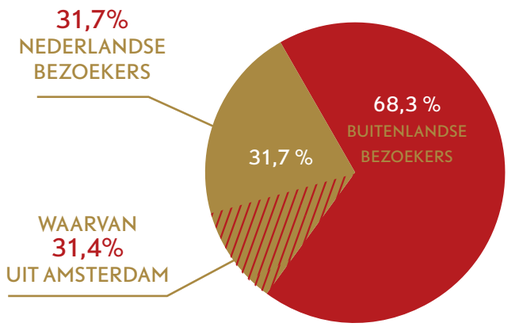

1.168
BEZOEKERS MET STADSPAS

33.953
KINDEREN TOT 18 JAAR GRATIS TOEGANG

GEM. AANTAL BEZOEKERS PER DAG

ONLINE BEZOEK

Het Paleis is in 2022 actief geweest op Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn. De belangrijkste thema's waren het aanbod van publieksactiviteiten en de mogelijkheden om het Paleis te bezoeken. Daarnaast is er veel content gepresenteerd over de rijke geschiedenis en het erfgoed van het Koninklijk Paleis.

Facebook

De Facebookpagina van Koninklijk Paleis Amsterdam begint in januari 2022 met 15.630 volgers en is op 31 december 2022 gedaald naar 15.520 volgers. Dat is een daling van 1,1%. Het totale bereik van alle berichten is 732.629. Dat was 1.021.527 in 2021. Het aantal keer dat de Facebookpagina is bezocht is 7.552 ten opzichte van 7.816 in 2021. Er werden in 2022 125 berichten geplaatst (ten opzichte van 115 in 2021). Het bericht over de overhandiging van het nieuwe fotoboek 'Het Paleis' aan Koning Willem-Alexander had het hoogste bereik (102.600 mensen en 901 reacties).

Twitter

In januari 2022 heeft Koninklijk Paleis Amsterdam 2.862 volgers op Twitter. Een jaar eerder was dat 2.750. Een groei van 4,1%. Over het jaar verspreid zijn 124 twitterberichten geplaatst. De meeste interactie was (net als op Facebook) op het bericht over de overhandiging van het nieuwe fotoboek 'Het Paleis' (15.261 impressies en 838 reacties). Ook een bericht over de rondleidingen op Keti Koti kreeg veel aandacht (11.002 impressies en 342 reacties).

Instagram

Begin 2022 heeft Koninklijk Paleis Amsterdam 6.151 volgers op Instagram. Aan het einde van het jaar is dat aantal met 1.584 gestegen naar 7.735 volgers, een groei van 25,8%. Er werden 118 berichten geplaatst.

Een korte video waarin werd aangeven dat het Paleis open is voor bezoek (van 7 augustus) is het meest bekeken (7.600 weergaven). De hoogste betrokkenheid had een bericht over de winnaars van de Koninklijke Prijs 2022 (516 reacties).

LinkedIn

In 2022 zijn we actief geworden op LinkedIn, één van de snelt groeiende platforms in Nederland. Eind 2022 waren er 409 volgers, de berichten op LinkedIn zijn door 16.201 mensen bekeken.

Website

De website www.paleisamsterdam.nl informeert over de programmering en bezoekmogelijkheden van het Paleis, maar biedt ook achtergronden over de collectie en rijke geschiedenis van het gebouw. In 2022 bezochten 1.103.842 mensen de website, waarvan 676.817 unieke paginaweergaves. Van de bezoekers kwam 48,2% uit Nederland en 51,8% uit het buitenland.

BEZOEKER

JASON ESCALANTE

‘HET IS EEN PRACHTIG VOORMALIG STADHUIS!’

Dat iedereen het Koninklijk Paleis op de Dam gewoon kan bezoeken, weten lang niet alle Nederlanders. Jason Escalante uit de Verenigde Staten weet het al heel erg lang. “Op school bestudeerde ik Nederland in de zeventiende eeuw, dus het Paleis ken ik al best een tijd. Ik wilde al heel lang een keer komen kijken. Ik hou van koninklijke geschiedenis, dus na mijn studie architectuur en kunstgeschiedenis wilde ik meteen het Paleis in het echt zien. Eigenlijk heb ik nog niet zoveel gezien, want ik ben pas net binnen. Direct na mijn aankomst op het station ben ik hierheen gelopen. En morgen ga ik naar het Rijksmuseum. Dus ben ik nu heel erg blij. Het Paleis is echt een prachtig gebouw. Toen ik de gevel zag vond ik het niet zozeer op een paleis, maar meer op een stadhuis lijken. En dat was het natuurlijk ook lang geleden!” Op 20 april 1808 kreeg Lodewijk Napoleon de stadsleutels overhandigd en nam hij intrek in zijn nieuwe paleis, het voormalige stadhuis. “Ik vind het in elk geval geweldig. Dus ik ga nu snel de rest bekijken.”

BEZOEKER

PIETER HOEBEEKEN

‘DE VLOEREN HIER ZIJN UNIEK. NOOIT EERDER GEZIEN IN PALEIZEN.’

“Het Koninklijk Paleis intrigeert me altijd.” Pieter Hoebeeken, uit het Belgische Stekene, komt voor zijn werk vaker in Amsterdam en kijkt dan altijd uit naar het Koninklijk Paleis. “Ik werk in de kunstindustrie en heb geschiedenis gestudeerd, dus nu ik de stad een dagje kan bezoeken wil ik dit niet missen.” Hoebeeken is samen met zijn moeder in de hoofdstad: “Ja, samen met mama. We gaan vaker samen naar concerten en gisteren hebben we Bruce Springsteen gezien in de Arena.” In plaats van ’s nachts terugrijden, kozen zoon en moeder voor een extra dagje Amsterdam, met bezoek aan het Paleis. Hoebeeken: ‘Dit is heel mooi, absoluut. De pracht en praal, de monumentale hal, het decadente ook wel... Ja, dit voldoet aan al mijn wensen. Vooral de vloeren vind ik heel indrukwekkend. Echt uniek, ik heb dit nog niet eerder gezien in koninklijke paleizen.”

BEZOEKER

CECILIA MARTIN

‘DE AUDIOTOUR IN AMSTERDAM IS ECHT PERFECT’

Niet alle mensen weten dat het Koninklijk Paleis Amsterdam is geopend voor bezoekers. De bekende chatbot met kunstmatige intelligentie, ChatGPT, weet het wél. Toen Cecilia Martin uit het Mexicaanse Torreón het schrijfprogramma vroeg om tips voor haar vijfdaagse verblijf in Amsterdam, zette ChatGPT het Paleis bovenaan de lijst. “Dit paleis is anders dan alle andere Europese paleizen die ik zag”, vertelt Cecilia. “Mijn favoriet is Holyrood Palace in Edinburgh, maar dit paleis is ook prachtig. En de audiotour in Amsterdam is echt perfect. Alles wordt hier heel goed uitgelegd. Dus ik vind het een erg fijn bezoek. Dank voor de tip dus, ChatGPT!” Die kunstmatige intelligentie is helemaal zo gek nog niet.

BEZOEKERS

RON & JEANNET ERLINGS

‘ALS JE BIJ HET BALKON STAAT, BESEF JE DAT JE OP EEN UNIEKE PLEK BENT.’

“Ja, ik vind het prachtig hoor, maar het lijkt me alleen geen plek om gezellig te wonen.” Ron en Jeannet Erlings uit Zevenbergen vinden het Koninklijk Paleis mooi om te bezoeken, maar zouden er niet graag wonen. Ron knipoogt: “Het is ons een tikkeltje te overdadig.” Na de grappen en grollen komen Ron en Jeannet bij zinnen. Ze vinden het een bijzonder bezoek en zien dat het Paleis een prachtig gebouw is dat ook enige grandeur uitstraalt. Jeannet: “Als je bij het balkon staat, besef je dat je op een unieke plek bent. Er is hier zoveel gebeurd. Echt indrukwekkend. Vrienden van ons hadden over het Paleis verteld en omdat we met de boot op familiebezoek zijn in Amsterdam, wilden het graag even bezoeken. Kan gewoon met je museumkaart!”

PUBLICITEIT

In 2022 is met diverse campagnes ingezet op een groot en breed publieksbereik. De focus in communicatie lag op het communiceren dat én wanneer het Paleis open is. Daarnaast is communicatie ingezet om publiek te trekken voor de diverse activiteiten die dit jaar in het Paleis plaatsvonden. Zoals de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst, de tentoonstelling Moraalmeesters, wijze lessen van het Stadspaleis en diverse activiteiten.

CAMPAGNES EN DOELSTELLINGEN

MORAALMEESTERS
Wijze lessen van het Stadspaleis
Looptijd: april - mei 2022

Op 14 april werd de tentoonstelling ***Moraalmeesters, wijze lessen van het stadspaleis*** geopend. Het was een verdieping van het aanbod in de publieksopenstelling waarmee getoond werd dat het Paleis een levendig gebouw is, een plek die relevant is in de huidige maatschappij.

Communicatiedoelstelling campagne
- Nederlands publiek trekken
- Specifieke doelgroepen trekken voor een zelfstandig bezoek
- Laten zien dat het Paleis een levend gebouw is
- Laten zien dat het Paleis een plek heeft in en relevant is in de huidige maatschappij.

De campagne is zowel online als offline gevoerd om een zo divers mogelijk publiek te bereiken. Extra focus lag daarbij op het bereiken van docenten vanwege het educatieve aanbod tijdens de tentoonstelling.

Middelen
Online campagne, advertenties, website, social media, persbericht/persbijeenkomst, email, diverse signing in en rondom het Paleis.

WELKOM
Voorjaars-/zomercampagne
Looptijd: mei – augustus 2022

In het voorjaar en in de zomer zijn diverse communicatiemiddelen ingezet om zo breed mogelijk bekend te maken dat het Paleis geopend is voor bezoek. De campagne is zowel online als offline gevoerd. In de campagne werd ook de tentoonstelling ***Moraalmeesters, wijze lessen van het stadspaleis*** belicht.

Communicatiedoelstelling campagne
- Laten zien dat het Paleis open is
- Een breed publiek bereiken
- Aandacht voor de tentoonstelling Moraalmeesters

Middelen
Abri's in de binnenstad, advertenties, online campagne, social media, email.

WELCOME
Zomercampagne
Looptijd: augustus 2022

Omdat in de zomer veel buitenlandse bezoekers in de stad zijn, zijn Engelstalige folders verspreid in Amsterdamse hotels en is online campagne gevoerd op social media en via Google Ads.

Communicatiedoelstelling campagne
- Laten zien dat het Paleis open is
- Promotie bezoek en ticketverkoop

Middelen
Online campagne, flyers

KONINKLIJKE PRIJS VOOR VRIJE SCHILDERKUNST 2022
Looptijd: januari - maart & september - oktober 2022

Van januari tot en met maart is een 'Open Call' campagne gevoerd om deelnemers te werven voor deelname aan de Koninklijke Prijs. In september en oktober lag de focus van een campagne op het werven van publiek voor de bijbehorende tentoonstelling.

Communicatiedoelstelling campagne
- Oproep om mee te doen/ werk in te sturen
- Publiek trekken voor de tentoonstelling

Middelen
Emailing, persbericht, website, Google ads, social media, posters.

COMMUNICATIE MET 'SAMENWERKINGSPARTNERS'

In 2022 is een 'pilot' samenwerking gestart met De Nieuwe Kerk Amsterdam. Bezoekers van de tentoonstelling 'De eeuw van Juliana' in De Nieuwe Kerk ontvingen bij aankoop van een entreebewijs een cadeaubon waarmee een geschenk afgehaald kon worden in de Paleiswinkel. Bezoekers van het Paleis ontvingen korting op een toegangsbewijs voor de tentoonstelling in De Nieuwe Kerk. In diverse communicatiemiddelen van beide organisaties werd naar elkaar verwezen.

Ook werd er samengewerkt met Amsterdam & Partners. Tijdens 24H Amsterdam (14 mei) was er in het Paleis een voorleesochtend door de Voorleesexpress waar veertig gezinnen met jonge kinderen met een taalachterstand op af kwamen. Voorleesexpress en Amsterdam & Partners zorgden voor de publiciteit van het evenement wat veel online aandacht genereerde.

Met alle partners waarin in 2022 een programma werd ontwikkeld is nauw samengewerkt in communicatie. Samenwerkingsverbanden zorgden ervoor dat het Paleis nieuwe en bredere doelgroepen kon bereiken.

FILM- EN TELEVISIE-OPNAMES

Human Nature films maakt een documentaire over de Surinaamse schrijfster en historicus Cynthia McLeod. Zij werd in het Paleis geïnterviewd. De documentaire is in 2023 gereed.

Op 19 december maakte KRO-NRCV opnames voor het televisieprogramma BinnensteBuiten. Architectuurhistoricus Valentijn Carbo besteedt daarin volop aandacht aan de bijzondere en unieke (kunst)historische achtergrond van het Amsterdamse Paleis. Het item van twaalf minuten is op 25 januari 2023 uitgezonden.

PERS

Koninklijk Paleis Amsterdam stond ook in 2022 weer vaak in de schijnwerpers. Naast online artikelen en berichten op social media zijn in de zomermaanden verschillende reportages en recensies in landelijke dag- en weekbladen verschenen over de tentoonstelling. Zo kwam Kits magazine op bezoek en plaatste een artikel van zes pagina's in hun april editie. In de Parool bijlage PS stonden in mei twaalf pagina's over het nieuwe fotoboek 'Het Paleis'.

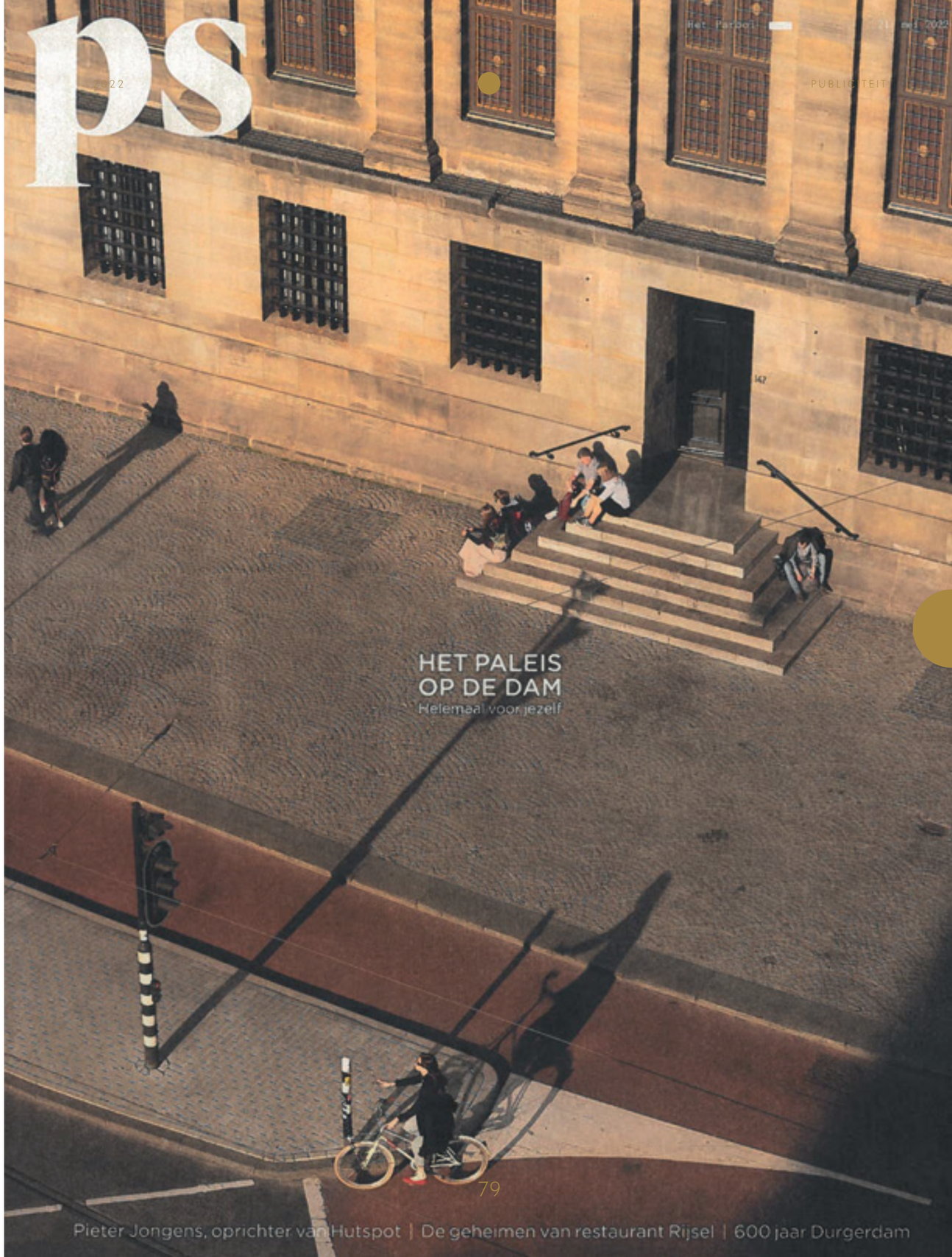

BESTUUR & ORGANISATIE

Stichting Koninklijk Paleis te Amsterdam is op 15 september 1978 voor onbepaalde tijd per notariële acte opgericht door H.M. Koningin Juliana. In november 2020 zijn de statuten aangepast aan de eisen van de tijd, met inachtneming van de doelstellingen van de oprichter.

Doelstelling

De Stichting stelt zich ten doel het Paleis een levendige publieke functie te doen vervullen en de geschiedenis ervan voor een breed publiek toegankelijk te maken, en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. Tot dit doel behoort niet het doen van uitkeringen aan de oprichter of aan hen die deel uitmaken van organen van de Stichting.

De Stichting tracht haar doel te bereiken door:

- het openstellen van het Paleis voor het publiek;
- het houden van tentoonstellingen;
- het organiseren van culturele evenementen, zoals symposia;
- het organiseren en coördineren van andere initiatieven, strekkende tot het hierboven gestelde doel.

De Stichting beoogt het algemeen nut en heeft geen winstoogmerk.

De activiteiten van de Stichting vinden plaats tijdens de perioden gedurende welke de Drager van de Kroon besluit dat hij van het hem ter beschikking gestelde Paleis geen gebruik zal maken voor de uitoefening van de Koninklijke functie. Voor die periode delegeert hij het gebruik van het Paleis aan de Stichting.

Bestuur

De Stichting hanteert het bestuursmodel, zoals vastgelegd in de statuten.

De leden van het bestuur van de Stichting worden als volgt benoemd:

- twee leden door de Drager van de Kroon;
- een lid door de minister-president, minister van Algemene Zaken;
- een lid door de minister van Binnenlandse Zaken;
- een lid door burgemeester en wethouders van Amsterdam;
- een lid met de functie van secretaris door burgemeester en wethouders van Amsterdam.

Het bestuur wijst uit zijn midden een voorzitter en penningmeester aan.

In het bestuur van de Stichting hadden in 2021 de volgende leden zitting:

- mevrouw drs. F. (Femke) Halsema, burgemeester van Amsterdam (voorzitter) - benoemd door burgemeester en wethouders van Amsterdam;
- mr. H.J. (Hans) Teengs Gerritsen, adviseur kabinet burgemeester van Amsterdam (secretaris) - benoemd door burgemeester en wethouders van Amsterdam;
- de heer J.A.A.M. (Hans) Vermeeren RA, accountant in business (penningmeester) – benoemd door de Drager van de Kroon;
- drs. C. (Chris) Breedveld, grootmeester van het Huis van Z.M. de Koning - benoemd door de Drager van de Kroon;
- mevrouw drs. M.R. (Manon) Leijten, bestuurslid Autoriteit Consument & Markt - benoemd door de minister van Binnenlandse Zaken;
- drs. S.A.E. (Stephan) Schrover, directeur-generaal Rijksvoorlichtingsdienst - benoemd door de minister-president, minister van Algemene Zaken.

De leden van het bestuur worden benoemd voor een termijn van zes jaren en kunnen na het verstrijken van die termijn terstond nog eenmalig worden herbenoemd.

Alle bestuurders kunnen een vergoeding krijgen van de kosten die zij redelijkerwijs hebben gemaakt in de uitoefening van hun functie. De bestuurders ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden.

Er is derhalve geen bezoldigingsverslag.

Directeur
Het bestuur delegeert taken aan een directie, bestaande uit één directeur. De directeur wordt niet benoemd door het bestuur en is niet in dienst van de Stichting. De directeur van de Koninklijke Verzamelingen – in 2022 mevrouw drs. C. (Claudia) Hörster – fungeert statutair als directeur van de Stichting. De directeur is belast met de dagelijkse leiding van de activiteiten van de Stichting, draagt zorg voor de realisering van de besluiten waarvan de uitvoering door het bestuur aan hem/haar is opgedragen en is belast met het beheer van het vermogen. Bij de uitoefening van deze bevoegdheden moet de directeur de richtlijnen en de instructies volgen die het bestuur daarvoor geeft. De directeur heeft in een bestuursvergadering het recht het woord te voeren, maar hij/zij heeft geen stemrecht. De directeur legt verantwoording af aan het bestuur. De rol, taken en verantwoordelijkheden van de directeur liggen vast in de statuten.

Bestuursmodel
De Stichting volgt het bestuursmodel. In het bestuursmodel is het bestuur verantwoordelijk voor zowel de voorbereiding, vaststelling als de uitvoering van het beleid. Het bestuur vervult zijn toezicht-, goedkeurings- en adviesfunctie alsmede zijn opdrachtgeverschap op een evenwichtige wijze en richt zich daarbij op het culturele en maatschappelijke belang van de Stichting.

Het bestuur van de Stichting bepaalt in samenspraak met de directeur de agenda en de daarvoor noodzakelijke informatie. Het bestuur vergadert tenminste viermaal per jaar, in 2022 hebben vier bestuursvergaderingen plaatsgevonden. Besluiten worden door het bestuur genomen met volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen in een vergadering waarbij tenminste twee/derde van de bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd is. Majeure besluiten worden met eenstemmigheid genomen. Een bestuurder neemt niet deel aan de beraadslagingen en de besluitvorming als hij daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van de Stichting. Indien alle bestuurders een tegenstrijdig belang hebben als hiervoor bedoeld, zal het bestuur de overwegingen die aan het besluit ten grondslag liggen schriftelijk vastleggen.

Leden van het bestuur zijn tegenover de Stichting verplicht tot een behoorlijke vervulling van de hun opgedragen taak. Iedere bestuurder handelt integer. Een bestuurder vermijdt elke vorm en schijn van persoonlijke bevoordeling of persoonlijke belangenverstrengeling tussen hem en de Stichting.

Het bestuur van de Stichting benoemt een externe accountant die een controleverklaring afgeeft en verslag uitbrengt aan het bestuur en de directeur van de Stichting.

Governance
Governance gaat over het besturen en de continuïteit van organisaties. Daarnaast speelt governance een belangrijke rol in het vertrouwen en de legitimiteit die de organisaties in de buitenwereld genieten.

Voor de Stichting heeft het jaar 2022 wat betreft governance in het teken gestaan van het vaststellen van een nieuw bestuursreglement. In aanloop daartoe is advies ingewonnen bij Van Doorne N.V. Het nieuwe bestuursreglement is per 12 september 2022 ingegaan. Het bestuursreglement is opgesteld vanuit de aandachtspunten en principes van de Governance Code Cultuur. De Code biedt een normatief kader voor goed bestuur, welke wijzigen in die Stichting heeft verankerd in het bestuursreglement. Het bestuursreglement is daarbij tevens een manier om de governance te agenderen, te monitoren en bij te sturen waar gewenst.

Stichting Koninklijk Paleis te Amsterdam onderschrijft de principes van de Governance Code Cultuur, handelt hiernaar en past ze toe waar mogelijk. De Code komt niet in de plaats van de eigen verantwoordelijkheid van bestuurders van de Stichting. De Code is juist bedoeld om eigen bewustwording en eigen reflectie door het bestuur te stimuleren.

Stichting Koninklijk Paleis te Amsterdam stelt het officiële ontvangstpaleis van Z.M. de Koning open. Dat draagt bij aan de uniciteit van de Stichting, geeft de Stichting een eigen karakter en vraagt in termen van governance om extra voorzichtigheid. Het belang van de Stichting staat altijd voorop en van ongewenste belangenverstrengeling mag geen sprake zijn. Het bestuursreglement onderstreept dit belang.

De leden van het bestuur worden benoemd door de daartoe aangestelde instanties conform artikel 3 van de statuten. Het bestuur heeft zelf geen benoemingsrecht en geen invloed op de benoeming van bestuurders. Daarom kan het bestuur niet voldoen aan principe 8 uit de Code waarin wordt gesteld dat het bestuur verantwoordelijk is voor zijn eigen samenstelling.

Personeel & Organisatie
De Stichting heeft geen personeel in dienst. Het team Openstelling Koninklijke Paleizen (OKP, voorheen Educatieve Dienst) van het Koninklijk Paleis Amsterdam is het uitvoerende orgaan van de Stichting onder leiding van de directeur

Koninklijke Verzamelingen. OKP houdt kantoor in het Paleis en telt tien vaste medewerkers, allen onder aanstelling bij de Dienst van het Koninklijk Huis. De salariskosten en vergoedingen voortkomend uit de arbeidsvoorwaarden worden door de Dienst van het Koninklijk Huis doorbelast aan de Stichting. Medewerkers OKP vallen onder de 'Rechtspositionele Regeling voor het personeel der Koninklijke Hofhouding'. Deze arbeidsvoorwaardenregeling is gebaseerd op de cao Rijk.

Inzake welzijn en gezondheid vallen de medewerkers OKP onder het arbobeleid van de Dienst van het Koninklijk Huis. Dit beleid is gericht op een zo groot mogelijke veiligheid, een zo goed mogelijke bescherming van de gezondheid en het bevorderen van het welzijn van de werknemer binnen de organisatie. Als werkgever hecht de Dienst van het Koninklijk Huis belang aan een werkklimaat waarin gelijkwaardigheid en non-discriminatie vanzelfsprekend zijn. De Dienst van het Koninklijk Huis hanteert een beleid ter voorkoming van ongewenste omgangsvormen. Medewerkers OKP kunnen zonder risico terecht bij het bedrijfsmaatschappelijk werk of de twee vertrouwenspersonen. De laatstgenoemden zijn medewerkers van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Medewerkers Openstelling Koninklijk Paleizen 2022

- drs. N. (Niels) Breukers – Zakelijk Hoofd;
- mevrouw drs. A.C. (Alice) Taatgen – Hoofd Kennis & Publiek;
- mevrouw drs. G.M. (Gaby) Çelebi-Arendsen – Projectleider Presentaties & Programmering;
- de heer B. (Boudewijn) Kooij – Communicatie & Marketing;
- de heer A.J.P (Arjan) Uithol M.A. – Coördinator Operatie & Bedrijfsvoering (sinds 1 februari 2022);
- mevrouw drs. S. (Saskia) Nyst, Educatie;
- mevrouw M.S. (Marsha) Nanlohy – Evenementen;
- mevrouw M.J. (Marjan) Pantjes-van der Zwaag M.A. – Junior conservator (sinds 1 februari 2022);
- mevrouw H.J.B. (Bernardine) Himmat-van Russel – Financieel-administratief medewerker;
- mevrouw A.H. (Anja) van der Linden-Paul – Administratief-secretarieel medewerker.

Voor de operationele openstelling van het Paleis en de programmering daarbinnen werkt team OKP nauw samen met de medewerkers van de Intendance en het departement Hofmaarschalk van de Dienst van het Koninklijk Huis.

Publieksmedewerkers

Op dagen van publieke openstelling zijn – afhankelijk van de periode in het jaar – twaalf tot vijftien publieksmedewerkers werkzaam in het Paleis. Het publieksteam bestaat uit een pool van 45 parttime medewerkers. Op de vloer worden de medewerkers operationeel aangestuurd door de hoofd-publieksmedewerker, onder verantwoordelijkheid van de medewerker bedrijfsvoering van OKP. De publieksmedewerkers zijn niet in dienst van de Stichting maar worden ingeleend via een uitzendconstructie. Het salaris is gebaseerd op de salarisschalen uit de Museum cao. Per 1 januari 2020 is de 'Wet arbeidsmarkt in balans' van kracht welke wordt toegepast op alle regels met betrekking tot de arbeidscontracten van het publiekspersoneel.

Kerntaken van de publieksmedewerkers zijn het gastvrij ontvangen van bezoekers, het verstrekken van informatie en het toezien op de naleving van de huisregels en de veiligheidsvoorschriften. De samenstelling van het publieksteam is divers in leeftijd en (culturele) achtergrond, wat bijdraagt aan een positieve dynamiek op de werkvloer. Doelstelling is het team een afspiegeling te laten zijn van de maatschappij.

Gidsen

Voor rondleidingen heeft OKP een beleidsmatige keuze gemaakt om uitsluitend met gidsen te werken die het rondleiden professioneel uitoefenen en derhalve thuis zijn in de meest actuele methodieken van informatieoverdracht. Het gidsenteam bestaat in 2022 uit vier tot zes medewerkers die op oproepbasis rondleidingen verzorgen. Ook het gidsenteam wordt - zoals voor de publieksmedewerkers beschreven – ingeleend als uitzendkrachten.

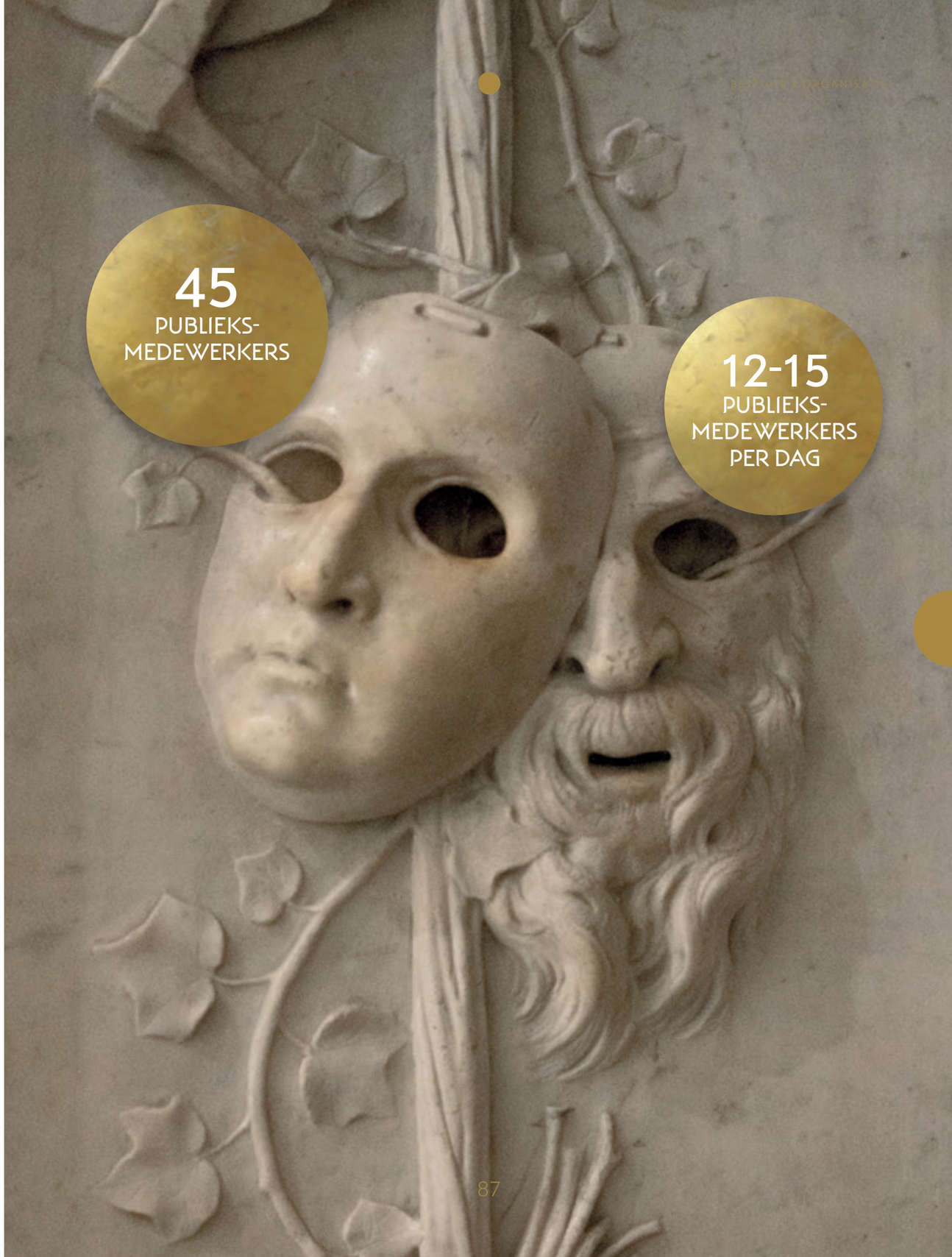

FINANCIEEL VERSLAG

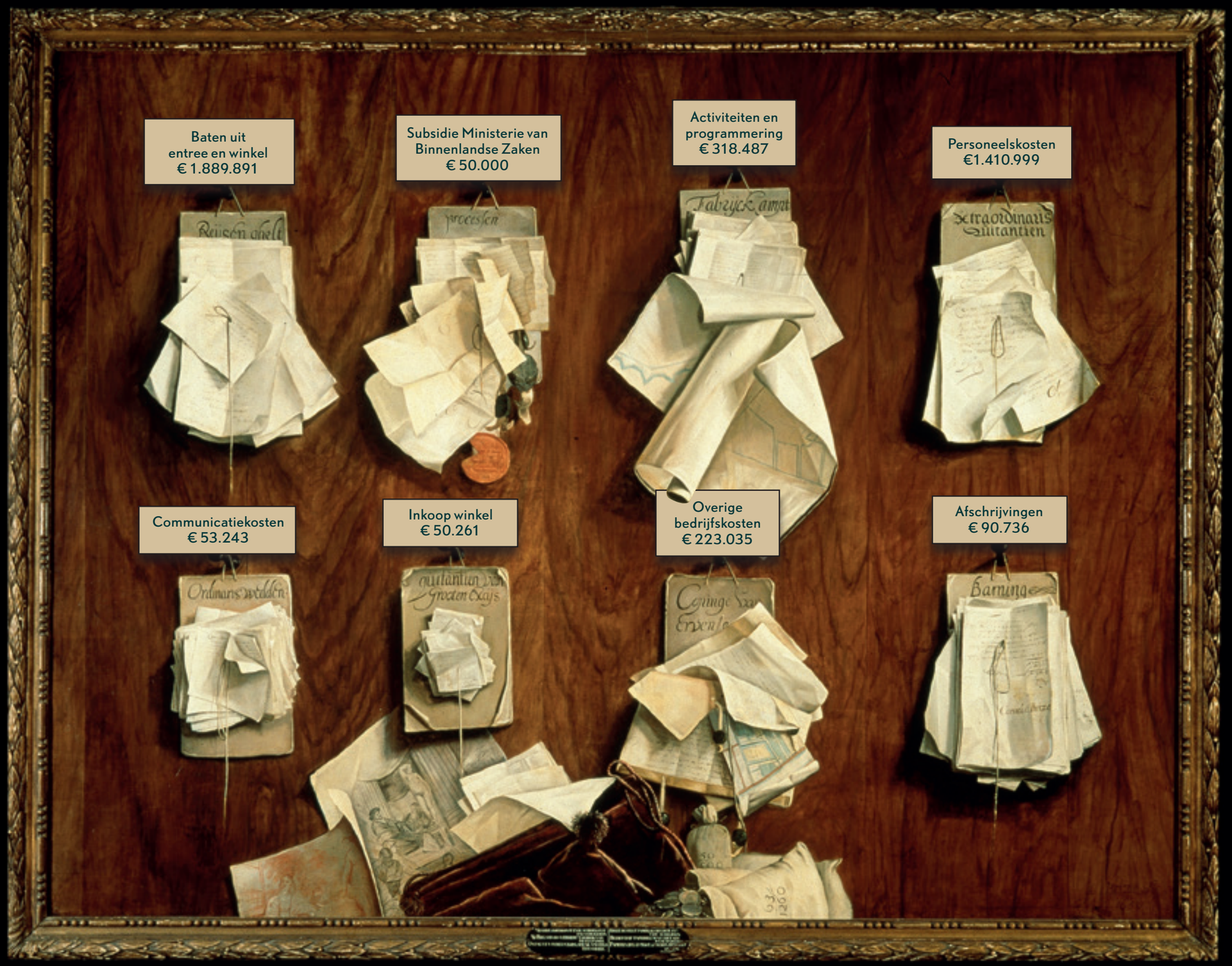
Baten uit entree en winkel € 1.889.891
Subsidie Ministerie van Binnenlandse Zaken € 50.000
Activiteiten en programmering € 318.487
Personeelskosten €1.410.999
Communicatiekosten € 53.243
Inkoop winkel € 50.261
Overige bedrijfskosten € 223.035
Afschrijvingen € 90.736

BALANS

(voor bestemming van het resultaat)

Bedragen in euro's

	31-12-2022	31-12-2021
ACTIVA		
Immateriële vaste activa	665	16.150
Materiële vaste activa	32.540	107.791
Voorraden	184.467	180.984
Vorderingen en overlopende activa	447.830	314.317
Liquide middelen	1.613.460	1.675.532
Totaal	**2.278.962**	**2.294.774**
PASSIVA		
Vermogen		
Continuïteitsreserve	1.000.000	1.000.000
Bestemmingsreserves	450.000	450.000
Overige reserves	638.972	1.238.554
Onverdeeld saldo van baten en lasten	– 118.870	– 599.582
Kortlopende schulden	308.860	205.802
Totaal	**2.278.962**	**2.294.774**

STAAT VAN BATEN & LASTEN

Bedragen in euro's

	31-12-2022	31-12-2021
BATEN		
Subsidie Ministerie van BZK	50.000	50.000
Opbrengsten uit entree en winkel	1.889.891	570.216
Totaal	**€ 1.939.891**	**€ 620.216**
LASTEN		
Inkoop winkelartikelen	50.261	20.053
Communicatiekosten	53.243	42.588
Personeelskosten	1.410.999	838.877
Afschrijvingen	90.736	130.410
Activiteiten en programmering	318.487	154.572
Overige bedrijfskosten	223.035	138.298
Totaal	**€ 2.146.761**	**€ 1.324.798**
Saldo van baten en lasten voor belastingen	– 206.870	– 704.582
Vennootschapsbelasting	88.000	105.000
Saldo van baten en lasten na belastingen	**€ – 118.870**	**€ – 599.582**

TOELICHTING OP DE JAARCIJFERS

Algemeen

Stichting Koninklijk Paleis te Amsterdam is feitelijk en statutair gevestigd op Nieuwezijds Voorburgwal 147 te Amsterdam en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41199049.

De Stichting is opgericht op 15 september 1978. De statuten van de Stichting zijn op 6 november 2020 geactualiseerd. De Stichting stelt zich ten doel het Paleis een levendige publieke functie te doen vervullen en de geschiedenis ervan voor een breed publiek toegankelijk te maken, en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Het Paleis is eigendom van de Staat der Nederlanden en is ter beschikking van het Staatshoofd gesteld. De activiteiten van de Stichting vinden plaats in de perioden gedurende welke het Staatshoofd geen gebruik maakt van het Paleis. Voor die perioden is het gebruik van het Paleis aan de Stichting gedelegeerd.

Bestuurders vervullen hun functie onbezoldigd. De Stichting heeft geen personeelsleden in dienst.

Grondslagen

De financiële cijfers hebben betrekking op het kalenderjaar 2022, dat is geëindigd op 31 december 2022. Voor de exploitatie is het stelsel van baten en lasten toegepast. Dit stelsel houdt in dat het jaar waarin de prestaties zijn verricht bepalend is voor de toerekening van de baten en lasten aan het betreffende verslagjaar, ongeacht of zij tot ontvangsten of uitgaven hebben geleid in het verslagjaar.

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn 640 ‘Organisatie zonder winststreven’.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

De voorraden worden gewaardeerd tegen de kostprijs of lagere opbrengstwaarde. Handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs.

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Bestemmingsreserves zijn door het bestuur gevormd voor een specifiek doel.

De Stichting is vennootschapsbelastingplichtig voor vrijwel al haar activiteiten.

Resultaat 2022

Over 2022 heeft Stichting Koninklijk Paleis te Amsterdam (na vennootschapsbelasting) een nadelig resultaat van €118.870 behaald. De beperkte openingstijden in het voorjaar is de voornaamste reden voor dit resultaat. De openstelling van het Koninklijk Paleis Amsterdam begon in 2022 vol uitdagingen vanwege de coronapandemie. Tot en met 26 januari gold een verplichte sluiting als gevolg van een harde lockdown. Op 29 januari ging het Paleis weer open volgens het coronaprotocol van de Museumvereniging. Pas op 25 februari verviel het coronaprotocol en werden de openingstijden langzaam uitgebreid.

Het bestuur heeft besloten het nadelig resultaat over 2022 te onttrekken aan de bestemmingsreserve continuïteit bij langere sluiting. De bestemmingsreserve continuïteit bij langere sluiting behelst een reserve ter overbrugging van langere sluiting van het Paleis voor bezoekers.

JAARVERSLAG • STICHTING • KONINKLIJK • PALEIS • AMSTERDAM

PALEISAMSTERDAM.NL